

Enhed
Handicap

Sagsbehandler
Laura Brogaard Poulsen

Koordineret med
SUM og TBBM

Sagsnr.
2018 - 4775

Doknr.
639586

Dato
06-02-2019

KOMMENTERET HØRINGSNOTAT

over

forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om almene boliger m.v., lov om leje af almene boliger og forskellige andre love (Ændrede regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt indførelse af mulighed for målretning af botilbud til unge og kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger)

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag blev den 15. november 2018 med svarfrist den 14. december 2018 sendt i høring hos:

3F - Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet, Alzheimerforeningen, Amnesty International, Ankestyrelsen, Bedre Psykiatri, Beredskabsstyrelsen, BL – Danmarks Almene Boliger, BOSAM, Byggeskadefonden, Byggeskadefonden vedr. Bygningsfornyelse, Center for Boligsocial Udvikling, Civilstyrelsen, Danmarks Lejerforeninger, Dansk Erhverv, Dansk Handicapforbund, Dansk Industri, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykologforening, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Advokater, Danske Diakonhjem, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Udlejere, Danske Ældreråd, Datatilsynet, DemensKoordinatorerne i Danmark, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Ejendomsforeningen i Danmark, Ergoterapeutforeningen, Faglige Seniorer, FOA, Foreningen af Danske Revisorer, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen til boliger for ældre og enlige, Foreningsfællesskabet Ligeværd, Frivilligrådet, HK/kommunal, Husleje- og Beboerklagenævnsforeningen, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kommunernes Revision – BDO, Kristelig Fagbevægelse, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landforeningen KRIM, Landsbyggefonden, Landsforeningen LEV, Landsorganisationen for sociale tilbud (LOS), Lejernes Landsorganisation, LO, Lægeforeningen, Nationalt Videnscenter for Demens, OK-Fonden, Politidirektørforeningen, Politiforbundet i Danmark, Praktiserende Lægers Organisation, Procesbevillingsnævnet, Psykiatrifonden, Pårørende-gruppen for svage ældre, Retslægerådet, Retssikkerhedsfonden, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Socialt Udsatte, SAND – De Hjemløses Landsorganisation, SBH, Selveje Danmark, Sind, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialtilsynene, Socialt Lederforum, Statsforvaltningen, Udviklingshæmmedes Landsforbund (ULF), VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, Ældre Sagen.

Børne- og Socialministeriet har modtaget svar fra følgende myndigheder og organisationer:

Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, Civilstyrelsen, Dansk Selskab for Fysioterapi til Voksne med Udviklingshæmning, Dansk Sygeplejeråd, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Ældreråd, Datatilsynet, Demens-Koordinatorerne i Danmark, Det Faglige Selskab for Sygeplejesker i Kommunerne (FSSK), Det Kriminalpræventive Råd, Domstolsstyrelsen, Ergoterapeutforeningen, Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), KL, Landforeningen LEV, Landsorganisationen for sociale tilbud (LOS), LO, Nationalt Videnscenter for Demens, Politiforbundet i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Socialt Udsatte, SAND – De Hjemløses Landsorganisation, Selveje Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Øst, Statsforvaltningen og Ældre Sagen.

I afsnit 3 nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne hørings-svar.

2. Ændringer foretaget efter høringsrunden

Der er udover sproglige præciseringer og korrekturmæssige ændringer foretaget følgende ændringer efter høringsrunden:

Til de foreslåede ændringer på magtanvendelsesområdet:

- Det er tilføjet i de almindelige bemærkninger, at det alene er det personale, der er ansat til at varetage omsorgen over for borgerne, der kan anvende magt efter de foreslåede bestemmelser.
- Kommunalbestyrelsens pligt til at sikre, at der foreligger den fornødne faglige dokumentation for borgerens nedsatte psykiske funktionsevne, er præciseret i de almindelige bemærkninger.
- Beskyttet beskæftigelse efter servicelovens § 103 er føjet til definitionen af dagtilbud igennem hele lovforslaget.
- I de almindelige og specielle bemærkninger til forslaget om husordener er ordene "selvstændigt" slettet og "andre sanktioner" ændret til "andre indgreb i selvbestemmelsesretten".
- I bestemmelsen om fysisk guidning er "af personer" ændret til "over for personer".
- I bestemmelsen om afværgehjælp er det præciseret, at det er den person, der forårsager ødelæggelsen, som kortvarigt kan fastholdes eller føres væk fra en situation.
- Det er præciseret i bemærkningerne til de foreslåede bestemmelser om afværgehjælp, fastholdelse m.v. samt kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer, at det pågældende indgreb vil have karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.
- Det er i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse om klageadgang til kommunalbestyrelsen præciseret, at der ikke er tale om etablering af en ny klageadgang, men om en lovfæstelse af uskreven kommunalret.
- Der er i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse om registrering og indberetning tilføjet et afsnit om databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.
- I bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse om registrering, indberetning og orientering af pårørende er der tilføjet et afsnit om personalets overholdelse af forvaltningslovens § 27 om tavshedspligt.
- Følgende er føjet til ordlyden i den foreslåede § 136 e, stk. 3: "medmindre den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes værge modsætter sig".
- I bemærkningerne til den foreslåede § 136 d er der foretaget en uddybende definition af fastholdelse m.v.
- I bemærkningerne til tilføjjelsen i formålsbestemmelsen og i bemærkningerne til den foreslåede § 136 d er der foretaget en uddybende definition af "fællesskabet" og "andre".

- I bemærkningerne til den foreslåede § 136 e, stk. 2, er det tilføjet, at bestemmelsen ikke giver hjemmel til, at den eventuelle fremtidsfuldmægtige eller eventuelle værge kan kræve anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1, hvis den pågældende modsætter sig anvendelsen.
- Der er foretaget konsekvensrettelser i servicelovens §§ 131 og 134 som følge af den foreslåede § 136 f, stk. 3, 2. pkt.
- Der er foretaget en konsekvensændring i lov om forpligtende kommunale samarbejder. Denne ændring er indsat som en ny § 4 i lovforslaget.

Til de foreslåede ændringer på boligområdet:

- I den foreslåede § 108 a, stk. 1, er "Kommunalbestyrelsen kan beslutte at målrette botilbud efter servicelovens § 108, stk. 1, til personer under 35 år" ændret til "Boformer efter § 108, stk. 1, kan målrettes personer under 35 år."
- I lovbemærkningerne er det tilføjet, at der kan være tale om både kommunale, regionale og private botilbud, der målrettes personer under 35 år efter den foreslåede bestemmelse.
- Det er tilføjet i den foreslåede § 108 a, at formålet med bestemmelsen er at understøtte, at beboerne kan leve et ungdomsliv.
- I den foreslåede bestemmelses kriterie om, at en borger, der skal fraflytte et botilbud målrettet unge, skal tilbydes en anden passende bolig i kommunen, er "i kommunen" slettet.
- Den foreslåede bestemmelse er justeret, så det er tydeliggjort i den foreslåede § 108 a, stk. 4, at en ny "passende bolig" for en borger, der skal fraflytte et botilbud målrettet unge, kan omfatte "ophold i boformer efter denne lov eller ophold i en anden bolig, der modsvarer personens behov, og som står i et rimeligt forhold til personens betalingsevne".
- Der er foretaget en række ændringer af den foreslåede § 108 a og bemærkningerne hertil med henblik på, at bestemmelsen bliver enklere, tydeligere og mere klart i overensstemmelse med den politiske aftale, som forslaget har til formål at udmønte. Heraf kan fremhæves, at:
- Formuleringen i § 108 a, stk. 3, om, at kommunalbestyrelsen "skal træffe afgørelse om, at personen skal fraflytte botilbuddet" er udgået, således at en afgørelse om fraflytning i stedet er en del af afgørelsen om visitation til et botilbud målrettet unge. På baggrund heraf er der foretaget konsekvensændringer vedrørende kommunalbestyrelsens dækning af flytteudgifter, ligesom forslaget om, at en klage over en afgørelse om revisitation fra et botilbud eller en almen plejebolig målrettet unge har opsættende virkning, er udgået. Derudover er indskrevet i lovbemærkningerne, at en borger ikke har krav på at få tilbudt et botilbud målrettet unge efter den foreslåede § 108 a, idet visitation til sådanne tilbud er en mulighed, men ikke en forpligtelse for kommunalbestyrelsen.
- Lovforslagets bemærkninger er uddybet med tydeliggørelse af, at tilbud efter den foreslåede § 108 a skal godkendes af socialtilsynet.
- Lovforslagets bemærkninger er uddybet med angivelse af, at botilbud efter den foreslåede § 108 a kan tilvejebringes ved at etablere helt nye tilbud, eller ved at omdanne eksisterende tilbud, så de målrettes unge. Det er indskrevet, at der ved omdannelse af eksisterende tilbud ventes at være behov for overgangsperioder, hvor nogle botilbud målrettet unge i en periode også vil have beboere over 35 år, da disse ikke kan flyttes fra botilbuddet på baggrund af den nye bestemmelse, hvis de flyttede ind efter visitation til et botilbud efter servicelovens § 108, stk. 1, før lovforslaget om at målrette botilbud til unge trådte i kraft, og før botilbuddet blev målrettet unge.
- Lovforslagets bemærkninger er uddybet med tilføjelse af, at kommunalbestyrelsen ved visitation af nye beboere til botilbud målrettet unge bør forberede borgeren og dennes pårørende på, at borgeren vil skulle

fraflytte tilbuddet inden sit fyldte 35. år, ligesom kommunalbestyrelsens forpligtelse til dialog med borgeren med henblik på motivation til flytning er indskrevet. Desuden er det tilføjet, at kommunalbestyrelsen ved visitation til botilbud målrettet unge bør lade det indgå i deres vurdering, hvorvidt en visitation til et ungetilbud vil være hensigtsmæssig i lyset af, at dette bl.a. vil betyde en ny flytning for borgeren inden dennes fyldte 35. år.

- Lovforslagets bemærkninger til den foreslåede § 108 a, stk. 4, om anvendelse af VUM eller en lignende metode til udredning af en persons behov er uddybet med beskrivelse af, at det efter de gældende regler er et krav, at der i forbindelse med afgørelser efter serviceloven sker en konkret og individuel vurdering af borgerens behov.
- Formuleringen i bemærkningerne til lovforslagets § 5, nr. 2, er ændret således, at opsigelsen af lejen sker med baggrund i indgået lejeaftale. Der stilles således ikke krav om, at opsigelse først kan ske, når kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse herom. Kommunalbestyrelsens afgørelser vedrører herefter alene den bolig, som beboeren i ungetilbuddet tilbydes i forbindelse med fraflytning af boligen i ungetilbuddet.
- I lovforslagets § 5, nr. 2, og § 6, nr. 3, er "i kommunen" slettet.
- I lovforslagets bemærkninger til forslaget § 5 er det præciseret, at almene plejeboliger, der efter forslaget anvises til unge, skal godkendes af socialtilsynet.

3. Høringssvarene

Civilstyrelsen, Politiforbundet i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, SAND og Statsforvaltningen har ingen bemærkninger til lovforslaget.

3.1. Generelle bemærkninger til lovforslaget

3.1.1. Overordnet holdning til lovforslaget

Danske Regioner, Danske Ældreråd, Ergoterapeutforeningen, FSD, FSSK, LOS, LO Rådet for Socialt Udsatte, SAND, Selveje Danmark, Socialpædagogernes Landsforbund og Ældre Sagen er overordnet positive over for lovforslaget.

LOS og **LO** bemærker, at lovforslaget er grundigt gennemarbejdet og velskrevet.

Det Kriminalpræventive Råd anerkender behovet for at præcisere magtanvendelsesreglerne.

KL finder det positivt, at magtanvendelsesreglerne ændres og mener især, at ændringerne i forhold til borgere med demens er en positiv udvikling. Ligeledes finder **KL**, at de foreslåede ændringer af reglerne om botilbud og almene boliger er et skridt i den rigtige retning.

DemensKoordinatorerne i Danmark mener, at lovforslaget er svært at overskue og finder derfor ikke, at forslaget lever op til intentionen om at være mere enkelt og overskueligt, men håber, at en vejledning vil kunne lette på forståelsen.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Lovforslaget består af to dele. Den første del udmønter de to aftaler om revision af reglerne om magtanvendelse på henholdsvis handicapområdet og demensområdet (servicelovens kapitel 24), som blev indgået den 31. august 2018, mens den anden del udmønter aftalen om målretning af botilbud til unge samt om kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene boliger, som blev indgået samme dag.

De to aftaler om servicelovens kapitel 24 og dermed også den del af lovforslaget, som handler herom, har til formål at sikre bedre og tydeligere regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne. Aftalepartierne ønsker, at reglerne også fremadrettet skal beskytte borgernes retssikkerhed og selvbestemmelse samtidig med, at der skabes mere klare rammer for det personale, som har ansvaret for at yde omsorg over for de borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er i målgruppen for reglerne. Formålet med lovforslaget er således ikke alene at forenkle reglerne, men at sikre en god balance mellem disse to hensyn. Det bemærkes i øvrigt, at der samtidig med lovforslaget vil træde en ny vejledning om magtanvendelsesreglerne i kraft.

Den del af lovforslaget, der udmønter aftalen om ændringer på boligområdet, består for det første af ændringer, som skal gøre det muligt at målrette botilbud og almene boliger til unge. Aftalepartierne ønsker, at man som ung skal have mulighed for at leve et ungdomsliv, også når man har behov for at bo på et botilbud eller i en almen bolig pga. nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne.

Derudover indeholder den del af lovforslaget, der udmønter aftalen om ændringer på boligområdet, en ændring, som pålægger kommunerne at afholde udgifter til istandsættelsesarbejde i almene plejeboliger, når skader er forvoldt af en lejer med en psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer, som hindrer den pågældende i at leve op til pligten til at behandle det lejede forsvarligt. Aftalepartierne ønsker hermed at skabe en højere grad af ligestilling af beboere i almene plejeboliger med beboere i botilbud efter serviceloven.

3.1.2. Opdeling af magtanvendelsesreglerne på målgrupper

Alzheimerforeningen og LO mener, at det giver god mening at dele regelsættet op, da der er tale om to forskellige målgrupper, som har forskellige behov.

Danske Regioner, Ergoterapeutforeningen, FSD, KL og Ældre Sagen stiller spørgsmålstegn ved, at der foreslås forskellige regler for hhv. personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende sygdom (f.eks. personer med udviklingshæmning), og personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende sygdom (f.eks. personer med demens). Der anmodes om en uddybet begrundelse herfor.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Hovedparten af de nye regler vil omfatte den samlede målgruppe for servicelovens kapitel om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne.

Det fremgår dog af de politiske aftaler bag lovforslaget, som blev indgået den 31. august 2018, at partierne bag aftalerne er enige om, at der i forhold til visse typer af indgreb bør indføres forskellige bestemmelser for hhv. personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som *ikke* er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende sygdom (f.eks. personer med udviklingshæmning), og personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som *er* en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende sygdom (f.eks. personer med demens).

Der er bred enighed blandt aftalepartierne om, at regelændringerne på disse punkter skal afspejle og tilgodese de forskellige livssituationer og behov, der kan være for de to dele af målgruppen. De områder, hvor det foreslås at indføre forskellige regelsæt, afspejler således en vurdering af, at rammerne for indgreb i selvbestemmelsesretten på visse punkter bør være forskellige afhængigt af, om den funktionsnedsættelse, som ligger til grund for indgrebet, som udgangspunkt forventes at være uændret over længere tid, eller om der er

tale om en erhvervet og fremadskridende lidelse, som forventes at forværres gennem hele borgerens levetid.

Det bemærkes, at der som led i aftalen vil blive afholdt årlige, politiske statusdrøftelser i aftalekredsen samt gennemført en evaluering af de nye regler ca. tre år efter, at disse er trådt i kraft. Disse tiltag har blandt andet til formål at følge op på, hvordan det nye, delvist opdelte regelsæt fungerer i praksis.

3.1.3. Lovforslagets anvendelsesområde

Ankestyrelsen foreslår, at betingelsen om, at personen skal modtage ydelser efter de i § 124 a og de foreslåede §§ 136 og 136 b oplyste bestemmelser for at være i omfattet af magtanvendelsesreglerne, fjernes, således at magtanvendelsesreglerne også kan anvendes over for personer, som er i målgruppen for de pågældende ydelser, men som ikke modtager dem.

Ældre Sagen mener, at det bør tilføjes i overskriften til det foreslåede kapitel 24 b, at der f.eks. er tale om mennesker med demens.

Ældre Sagen bemærker, at det bør fremgå af lovforslagets bemærkninger, at det alene er det faglige personale, der kan anvende magt efter reglerne, og at f.eks. pedeller og køkkenpersonale dermed ikke kan anvende magt over for borgerne.

Dansk Sygeplejeråd påpeger, at det er vanskeligt for personalet at agere i overlappene mellem serviceloven og sundhedsloven, og anbefaler derfor, at der skabes klarhed over disse overlap.

Socialtilsyn Nord bemærker i forhold til snitfladen til lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile, at det ikke fremgår af lovforslaget, om botilbudspersonale, som anvender magt ved eksempelvis en læge eller tandlæge, skal indberette magtanvendelsen efter servicelovens magtanvendelsesregler eller efter reglerne om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile.

Socialtilsyn Nord finder, at der mangler en klar definition af, hvornår der er tale om borgerens egen bolig.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

For så vidt angår forslaget om udvidelse af målgruppen for magtanvendelse, er det ministeriets vurdering, at målgruppen ikke bør udvides. Det bemærkes i øvrigt, at størstedelen af borgere i målgruppen for magtanvendelsesreglerne vil modtage ydelser efter de pågældende bestemmelser.

Overskriften til det foreslåede kapitel 24 b er ændret til "Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse". Tilsvarende er overskriften til det foreslåede kapitel 24 a ændret til "Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse".

Ministeriet har præciseret i lovbemærkningerne, at det alene er det personale, der er ansat til at varetage omsorgen over for borgerne, der kan anvende magt efter de foreslåede bestemmelser.

Det bemærkes i forhold til det anførte om, at der ønskes skabt klarhed over afgrænsningen mellem servicelov og sundhedslov, at det ikke er formålet med lovforslaget og de to politiske aftaler om revision af magtanvendelsesreglerne at ændre i reglerne på sundhedsområdet. Det har heller ikke været en del af

opdraget for serviceeftersynet af servicelovens magtanvendelsesregler. Lovforslagets del om magtanvendelse vedrører alene servicelovens magtanvendelsesregler, som efter servicelovens § 124 a gælder for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der får personlig og praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand m.v. efter servicelovens §§ 83-87, behandling efter servicelovens §§ 101 og 102 eller aktiverende tilbud efter servicelovens §§ 103 og 104, og som ikke samtykker i en foranstaltning efter servicelovens magtanvendelsesregler. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget i afsnit 2.2.1.1. om forholdet til lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile, er det dermed ikke hensigten med lovforslaget at ændre i reglerne i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile. Det fremgår desuden af bemærkningerne til lovforslaget i afsnit 2.2.1.1., at lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile finder anvendelse inden for sundhedsvæsenet eller andre steder, hvor der udføres sundhedsfaglig virksomhed af sundhedspersoner. Det fremgår endvidere af lovforslagets bemærkninger til den foreslåede § 136 a og den foreslåede § 136 c om kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer, at det ikke er hensigten med hverken den foreslåede bestemmelse i § 136 a eller den foreslåede bestemmelse i § 136 c at ændre i reglerne om gennemførelse af personlig hygiejne på tvangsindlagte patienter i lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile.

I forhold til bemærkningen om, hvilket regelsæt der skal indberettes efter, kan det oplyses, at magt, der anvendes efter servicelovens regler, skal indberettes efter servicelovens regler om registrering og indberetning af magtanvendelse. Dette gælder også i tilfælde, hvor magten anvendes uden for rammerne af et botilbud eller lignende.

I forhold til det anførte om mangel på en definition af borgerens egen bolig, henvises der til bemærkningerne til de foreslåede §§ 123, stk. 1, og 128 c, stk. 2. I disse bemærkninger fremgår det, at beboerens egen bolig er beboerens selvstændige bolig, som anvendes til boligformål. I modsætning hertil står fællesarealer, som anvendes til fælles aktiviteter for beboerne.

3.1.4. Faglig dokumentation for den nedsatte funktionsevne

Alzheimerforeningen og Ældre Sagen foreslår en ny bestemmelse i lovgivningen om, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om, at der foreligger fornøden og faglig dokumentation for, at den nedsatte psykiske funktionsevne er betydelig og varig, før reglerne om magtanvendelse kan finde anvendelse over for en konkret person, samt at denne afgørelse skal kunne påklages til Ankestyrelsen.

Socialtilsyn Øst foreslår, at det præciseres i lovgivningens målgruppedefinition, at det er den anbringende kommunes pligt at tilvejebringe den fornødne dokumentation for, at den enkelte borger er i målgruppen for reglerne om magtanvendelse, og at denne skal journaliseres i botilbuddet.

Danske Regioner finder, at der er behov for en mere klar definition af begrebet "betydelig og varigt nedsat funktionsevne".

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Vedrørende forslagene om at tydeliggøre kommunalbestyrelsens ansvar for at sikre dokumentation for den nedsatte funktionsevne bemærkes det, at det fremgår tydeligt af lovgivningen (den foreslåede § 136/nuværende § 124 a), at det er en forudsætning for at anvende bestemmelserne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne, at der foreligger den fornødne faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne.

Det følger endvidere af såvel retssikkerhedsloven som serviceloven, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for at sikre, at den enkelte borger får en helhedsorienteret hjælp og støtte baseret på en konkret og individuel vurdering af hans eller hendes behov. Kommunalbestyrelsen har således ansvaret for at oplyse den enkelte sag tilstrækkeligt, i praksis ved at foretage en korrekt og fyldestgørende udredning af borgerens ressourcer, udfordringer og funktionsevne og på denne baggrund afdække borgerens støttebehov.

Når kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om et bestemt støttetilbud – f.eks. ved at visitere borgeren til en almen plejebolig eller et botilbud eller til hjælp efter serviceloven – vil dette derfor ske med afsæt i og med henvisning til en udredning eller anden baggrund for afgørelsen, som blandt andet er baseret på dokumentation for borgerens psykiske funktionsevne. Det er derfor ministeriets vurdering, at der ikke er behov for at tydeliggøre ansvaret for at sikre den nødvendige dokumentation yderligere direkte i lovbestemmelsen. For at imødekomme ønsket om en præcisering af kommunalbestyrelsens ansvar vil ovenstående dog blive tydeliggjort i lovforslagets bemærkninger.

I forhold til det anførte forslag om at indføre en mere klar definition af begrebet ”betydelig og varigt nedsat funktionsevne” bemærkes det, at dette begreb er gennemgående for hovedparten af servicelovens bestemmelser om hjælp og støtte til børn, unge og voksne med nedsat funktionsevne. Da det anførte forslag vil indebære en væsentlig, principiel ændring i serviceloven, som der ikke er grundlag for at foretage med afsæt i aftalerne om ændring af reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne, er det ministeriets vurdering, at ønsket om en tydeliggørelse af begrebet således ligger uden for rammerne af dette lovforslag.

3.1.5. Faglighed og tilstrækkelige normeringer hos personalet

Alzheimerforeningen, DemensKoordinatorerne i Danmark, Ergoterapeutforeningen og Socialpædagogernes Landsforbund anfører, at det er væsentligt at sikre, at der er tilstrækkelige kompetencer og ressourcer hos personalet til at iværksætte de socialpædagogiske indsatser, som kan medvirke til at forebygge/minimere brugen af magtanvendelse.

Alzheimerforeningen anfører endvidere, at det er vigtigt at sikre, at der ved brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi er tilstrækkeligt personale både til at reagere på alarmer og til at sikre de øvrige beboeres sikkerhed, tryghed og værdighed, mens noget personale reagerer på alarmer. **Alzheimerforeningen** ønsker endvidere, at socialtilsynet får en direkte forpligtelse til fast at følge op på, om der er personale til stede, som kan reagere på alarmer.

Dansk Sygeplejeråd, Det Faglige Selskab for Sygeplejesker i Kommunerne (FSSK) og Nationalt Videnscenter for Demens påpeger, at det er vigtigt at sikre kompetenceudvikling m.v. i forlængelse af de tiltag, som gennemføres i forlængelse af lovforslagets vedtagelse med finansiering fra satspuljeaftalen for 2019.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Som det fremgår af lovforslaget foreslås det, at det i formålsbestemmelsen klart anføres, at anvendelse af magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten alene må ske for at sikre personens omsorg, værdighed og tryghed eller tilgodesee hensynet til fællesskabet på bo- eller dagtilbuddet eller hensynet til andre. Med denne tilføjelse tydeliggøres det blandt andet, at formålet med magtanvendelse ikke må være at erstatte socialpædagogiske indsatser eller personaleressourcer.

Særligt i forhold til sikring af ressourcer i forbindelse med anvendelsen af tryghedsskabende velfærdsteknologier henvises til afsnit 2.6.3. i bemærkningerne til lovforslaget, hvor følgende fremgår ”Formålet med anvendelsen af trygheds-

skabende velfærdsteknologier må ikke være at erstatte socialpædagogiske indsatser eller personaleressourcer. Det bemærkes i den forbindelse, at der skal være personale til stede til at reagere på de alarmer, som de tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger kan udløse. Socialtilsynet og kommunalbestyrelserne skal som led i deres driftsorienterede tilsyn følge op på dette.”

I forhold til sikring af personalets kompetencer vil der med afsæt i satspuljeaftalen for 2019 blive gennemført en række tiltag, som skal understøtte uddannelse og kompetenceudvikling med henblik på at sikre et godt og bredt kendskab til de nye regler blandt ledere og personale. Det vil herefter være kommunernes ansvar at sikre, at personale og ledelse har de nødvendige kompetencer til at varetage de opgaver, der følger af de nye regler, herunder sikre at magtanvendelse begrænses mest muligt. Da denne forpligtelse følger af det generelle ansvar, som kommunerne har for at sikre den faglige kvalitet i de sociale tilbud og indsatser, vurderer ministeriet ikke, at de fremsatte ønsker giver anledning til ændringer i lovforslaget.

3.1.6. Afgørelser om akut magtanvendelse

Ankestyrelsen oplyser, at det ikke kan udelukkes, at magt, der anvendes uden forudgående afgørelse fra kommunalbestyrelsen, efter en konkret vurdering kan have karakter af en handling, der kan sidestilles med en mundtlig afgørelse i forvaltningslovens forstand. Ankestyrelsen foreslår derfor, at det præciseres, at personalet i disse tilfælde skal overholde kravene i forvaltningsloven om bl.a. begrundelse og klagevejledning.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Ministeriet kan oplyse, at det, der indføres hjemmel til, ikke er afgørelser, men faktisk forvaltningsvirksomhed. Dette er grundlaget for de dele af de politiske aftaler, der handler om at give personalet hjemmel til i nogle situationer at anvende magt uden forudgående afgørelse. Der henvises i øvrigt til hjemlerne i §§ 8 og 9 i lov om voksenansvar, hvor det samme gør sig gældende. Det er tilføjet i lovforslagets bemærkninger til de foreslåede bestemmelser om afværgehjælp, fastholdelse m.v. samt kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer, at det pågældende indgreb vil have karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.

3.2. Bemærkninger til lovforslagets enkelte elementer

3.2.1. Husorden

Alzheimerforeningen og **KL** er enige i behovet for klarere regler om husordener.

FSD mener ikke, at den foreslåede bestemmelse om husordener gør retstilstanden klarere. FSD finder hjemlen overflødig og ikke i overensstemmelse med ønskerne om afbureaukratisering.

Danske Handicaporganisationer og **LEV** finder det uhensigtsmæssigt, at en hjemmel til fastsættelse af husordener foreslås indsat i magtanvendelsesreglerne, idet der ved fastsættelse af husordener ikke er tale om magtanvendelse.

Alzheimerforeningen er betænkelig ved, at det overlades til lederen af botilbuddet at fastsætte husordener, og de foreslår derfor, at husordener skal godkendes af kommunalbestyrelsen samt være offentligt tilgængelige på Plejehjemsoversigten.

FSD undrer sig over, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at der med dagtilbud menes tilbud efter servicelovens §§ 84 og 104, men ikke efter servicelovens § 103. Ligeledes mener **KL**, at det må være en fejl, at servicelovens § 103 ikke er nævnt i lovforslagets definition af dagtilbud.

Socialtilsyn Nord bemærker, at det ikke fremgår, om forslaget omfatter boformer efter servicelovens §§ 109 og 110.

Alzheimerforeningen mener, at det er misvisende, når der i bemærkningerne til forslaget om husordener står "andre sanktioner". De foreslår, at ordene udgår.

KL mener, at sætningen i lovforslagets bemærkninger om, at en husorden ikke kan danne selvstændigt grundlag for magtanvendelse eller andre sanktioner over for borgerne, bør omformuleres, således at "selvstændigt grundlag" udelades.

LEV mener, at sætningen i lovforslagets bemærkninger om, at husordener kan medvirke til at forebygge magtanvendelser, bør udgå.

Ældre Sagen er positive over for forslaget og anbefaler, at der i en vejledning gives eksempler på, hvordan en husorden kan se ud i praksis, samt eksempler på, hvad der ikke kan reguleres i en husorden. I tråd hermed anbefaler **LOS**, at der udarbejdes et udkast til husorden, der vedlægges som bilag.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, vurderer ministeriet, at det af hensyn til fællesskabet i bo- og dagtilbud er hensigtsmæssigt, at det tydeliggøres i lovgivningen, at der kan fastsættes en husorden, der udstikker retningslinjer for den fælles dagligdag på det enkelte tilbud. Ministeriet finder endvidere, at lovfæstelse af adgangen til at fastsætte husordener vil kunne være med til at sikre, at der ikke i husordener fastsættes regler, som går videre, end hvad formålet tilsiger, og som derfor ikke er lovlige.

Baggrunden for, at hjemmelen til husordener foreslås placeret i servicelovens kapitel om magtanvendelse, er et ønske om at skabe lovteknisk ensretning med børneområdet, hvor hjemmelen til husordener fremgår af lov om voksenansvar sammen med reglerne om magtanvendelse over for anbragte børn og unge. Det bemærkes i øvrigt, at spørgsmålet om husordener var en del af de politiske forhandlinger om magtanvendelse, og at servicelovens magtanvendelsesregler også indeholder – og foreslås fremover at indeholde – hjemmel til andre foranstaltninger, som ikke udgør magtanvendelse, nemlig fysisk guidning, anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi uden forudgående afgørelse og flytning uden samtykke, når borgeren ikke modsætter sig flytningen (kun over for personer med f.eks. demens fsva. de to sidstnævnte foranstaltninger).

For så vidt angår den anførte betænkelighed ved, at det foreslås overladt til lederen af botilbuddet at fastsætte husordener, bemærkes, at lederen allerede har denne kompetence i dag. Der er således tale om en lovfæstelse af allerede gældende ret. Af hensyn til borgernes retssikkerhed fremgår det tydeligt af lovforslaget, at en husorden alene vil kunne være vejledende. Det betyder, at den ikke kan danne grundlag for magtanvendelse eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for borgerne. En husorden vil endvidere alene gælde på tilbuddets fællesarealer og dermed ikke i beboernes egne boliger. Endeligt fremgår det direkte af den foreslåede bestemmelse, at beboerne i bo- eller dagtilbuddet og deres pårørende skal inddrages i udarbejdelsen af husordenen.

I forhold til Plejehjemsoversigten bemærkes det, at denne blev offentliggjort den 12. december 2018. Kommuner og friplejeboligleverandører er forpligtede til at indberette oplysninger til Plejehjemsoversigten om plejehjem målrettet ældre, mens boliger, der er målrettet mennesker med handicap, findes på Tilbudsportalen. De specifikke krav for indholdet på Plejehjemsoversigten er bl.a. blevet fastsat på baggrund af en brugerundersøgelse og høringssvar fra interessenterne på ældreområdet. Oplysninger på Plejehjemsoversigten skal give

mening for brugerne, de skal være entydige, og så skal de kunne sammenlignes på tværs af plejehjem. Samtidig skal man være opmærksom på, at det skal være enkelt at opdatere Plejehjemsoversigten. Kommunerne kompenseres for den tid, de bruger på at indberette til oversigten.

Ministeriet er enig i, at tilbud om beskyttet beskæftigelse efter servicelovens § 103 skal tilføjes ved definitionen af dagtilbud, hvorved tilbud efter § 103 vil være omfattet af bestemmelsen om husordener. Lovforslaget er rettet til i overensstemmelse hermed.

For så vidt angår bemærkningen om, at det ikke fremgår af lovforslaget, om hjemlen også kan anvendes i botilbud efter servicelovens §§ 109 og 110, bemærkes det, at hjemlen finder anvendelse i boformer, der er målrettet borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, dvs. primært boformer efter servicelovens §§ 107 og 108.

Ministeriet er enig i det anførte om, at "selvstændigt" og "andre sanktioner" bør udgå af lovforslagets afsnit 2.1.3. samt af de specielle bemærkninger til forslaget om husordener. Lovforslaget er rettet til i overensstemmelse hermed.

Det vurderes, at husordener kan medvirke til at forebygge magtanvendelser, derved at husordener gerne skulle gøre reglerne for ophold i tilbuddet tydeligere for såvel beboere, pårørende som personale og dermed forebygge uhenigtsmæssig adfærd. Derfor fastholdes sætningen herom i lovforslaget.

Ministeriet vil i vejledningen til magtanvendelsesreglerne give eksempler på, hvordan en husorden kan se ud i praksis, samt eksempler på, hvad der ikke kan reguleres i en husorden. Der vil også blive udarbejdet et udkast til husorden, der vedlægges som bilag til vejledningen.

3.2.2. Magtanvendelsesreglernes formål

Alzheimerforeningen, Danske Handicaporganisationer, KL og LEV påpeger, at § 124, stk. 4, om skånsomhedsprincippet ikke bør ophæves, som det ellers fremgår af lovforslagets § 1, nr. 7.

FSD og Selveje Danmark er positive over for den foreslåede præcisering af formålsbestemmelsen.

LEV er også positive over for den foreslåede præcisering, men mener dog, at den er meget bred, og at "hensynet til fællesskabet i bo- eller dagtilbuddet og af hensyn til andre" bør præciseres. **Selveje Danmark og Alzheimerforeningen** mener også, at det bør præciseres, hvad der menes med "fællesskabet".

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Det fremgår af lovforslagets § 1, nr. 7, at servicelovens § 124, stk. 4, ophæves. Der er tale om en tastefejl, og der skulle retteligt have stået § 124, stk. 5. Fejlen er rettet i lovforslaget.

Det bemærkes i forhold til den efterspurgte definition af begrebet "fællesskab", at det fremgår af afsnit 2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger, at borgernes retssikkerhed styrkes med tilføjelsen i formålsbestemmelsen, ligesom det tydeliggøres, at der i nogle situationer kan anvendes magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten af hensyn til fællesskabet på bo- eller dagtilbuddet og af hensyn til andre.

I lovforslagets bemærkninger til § 136 d om fastholdelse m.v. ved meget grænseoverskridende eller meget konfliktskabende adfærd fremgår, at den foreslåede bestemmelse vil kunne anvendes på bo- og dagtilbud, som f.eks. et plejecenter eller et aktivitetstilbud, idet der både på bo- og dagtilbud er et hensyn at tage til fællesskabet. Det fremgår endvidere af lovforslagets bemærkninger, at

bestemmelsen derimod ikke vil kunne anvendes i en borgers eget hjem i tilfælde, hvor borgeren ikke bor på botilbud eller opholder sig i dagtilbud. Videre fremgår af lovforslagets bemærkninger, at bestemmelsen gælder både i forhold til fællesarealer og borgerens egen bolig i botilbuddet.

Det fremgår derudover af lovforslagets bemærkninger til den foreslåede § 136 d, at baggrunden for forslaget er, at der i højere grad skal kunne tages hensyn til de øvrige beboere og fællesskabet på bo- og dagtilbud. Det gælder både i forhold til hensynet til andre personer på fællesarealerne og hensynet til beboere, som uønsket får besøg i egen bolig.

På baggrund af høringssvarene præciseres det i lovforslagets bemærkninger til den foreslåede § 136 d, at beboerens egen bolig er borgerens selvstændige bolig, som anvendes til boligformål. Det vil f.eks. efter almenboliglovens § 110 omfatte eget toilet, bad og evt. køkken. Fællesarealerne er de arealer, som anvendes til fælles aktiviteter for beboerne. På baggrund af høringssvarene præciseres det endvidere både i lovforslagets bemærkninger til formålsbestemmelsen og § 136 d, at der med "hensynet til fællesskabet på bo- eller dagtilbuddet" menes hensynet til, at beboerne på botilbuddet eller brugere af dagtilbuddet kan deltage i fælles aktiviteter sammen. Det præciseres endvidere, at aktiviteter kan være alt fra almindeligt samvær til spisning og andre aktiviteter, hvor flere af beboerne/brugerne er sammen.

Det fremgår endvidere af lovforslagets bemærkninger til den foreslåede § 136 d, at "andre" kan være alle, som opholder sig i bo- eller dagtilbuddet, f.eks. andre beboere eller personalet. Det vurderes ikke hensigtsmæssigt, at "andre" afgrænses til kun at være andre beboere og personalet, da bestemmelsen også vurderes at skulle omfatte hensynet til andre tilstedeværende, som f.eks. pårørende. Men det præciseres i lovforslagets bemærkninger til formålsbestemmelsen, at "andre" kan være alle, som opholder sig i bo- eller dagtilbuddet, f.eks. andre beboere eller personalet.

3.2.3. Fysisk guidning

Danske Regioner støtter forslaget om fysisk guidning, men mener, at hjemmelen bør udvides til også at omfatte personer med en midlertidigt nedsat psykisk funktionsevne.

Ergoterapeutforeningen mener, at de foreslåede regler om fysisk guidning bør være endnu tydeligere, end der lægges op til. I tråd hermed opfordrer **LEV** til, at fysisk guidning beskrives og eksemplificeres i en revideret vejledning til magtanvendelsesreglerne.

Socialpædagogernes Landsforbund støtter op om forslaget, men foreslår, at det uddybes i vejledningen, at der bør ske en løbende og hyppig faglig dialog på dag- og botilbud om brugen af og grænserne for fysisk guidning.

FSD mener, at den foreslåede hjemmel om fysisk guidning skaber yderligere forvirring om gældende ret, især fordi hjemlen adskiller sig fra hjemlen til fysisk guidning på børneområdet, hvor det er tilladt at anvende kortvarig fastholdelse ved fysisk guidning.

Selveje Danmark er positiv over for forslaget, men mener, at det bør fremgå af loven, at fysisk guidning først kan anvendes, når personalet forgæves har forsøgt at løse situationen med en socialpædagogisk indsats.

Socialtilsyn Midt og Ældre Sagen mener, at det bør fremgå direkte af bestemmelsens ordlyd, at fysisk guidning ikke kan anvendes, når borgeren gør modstand.

Ældre Sagen foreslår, at bestemmelsens ordlyd ændres, således at det vil fremgå, at personalet kan anvende fysisk guidning "over for personer" og ikke "af personer".

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

I forhold til forslaget om udvidelse af målgruppen for fysisk guidning bemærkes det, at servicelovens magtanvendelsesregler (såvel de gældende som de foreslåede) er afgrænset til kun at gælde for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne. Baggrunden herfor er, at magtanvendelse er indgreb i voksne menneskers selvbestemmelsesret, og at sådanne bør begrænses mest muligt. Det ligger uden for lovforslaget og de bagvedliggende politiske aftaler at udvide målgruppen.

Ministeriet bemærker, at indholdet af den fysiske guidning efter den foreslåede bestemmelse vil bero på en konkret og individuel vurdering i den enkelte situation inden for de rammer, som er fastsat i lovforslaget. Ministeriet vil i vejledningen til magtanvendelsesreglerne komme med eksempler på, hvad fysisk guidning kan indebære, og hvad det ikke kan indebære. Det vil også fremgå af vejledningen, at der blandt personalet bør ske en løbende og hyppig faglig dialog om brugen af og grænserne for fysisk guidning.

Ministeriet anerkender, at det kan synes forvirrende, at fysisk guidning på børneområdet kan indebære kortvarig fastholdelse, mens dette ikke foreslås lovligt på voksenområdet. Ministeriet kan oplyse, at forskellen skyldes et bredt politisk ønske om at skelne mellem forskellige hensyn til børn og voksne. Det bemærkes, at personale, der arbejder med voksne borgere i målgruppen for magtanvendelsesreglerne, sjældent også vil arbejde med anbragte børn og unge, hvorfor personalet ikke vil skulle arbejde på tværs af de to regelsæt.

I forhold til forslaget om at skrive direkte ind i loven, at fysisk guidning først kan anvendes, når personalet forgæves har forsøgt at løse situationen med en socialpædagogisk indsats, bemærkes det, at dette allerede fremgår af den gældende bestemmelse i servicelovens § 124, som gælder for alle de – såvel gældende som foreslåede – bestemmelser, der fremgår af §§ 124 b-137 d.

For så vidt angår forslaget om at skrive direkte ind i loven, at fysisk guidning ikke kan anvendes, når borgeren gør modstand, vurderer ministeriet, at det er tilstrækkeligt, at dette fremgår tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget. Dette stemmer overens med konstruktionen i den tilsvarende bestemmelse i lov om voksenansvar.

Ministeriet er enig i, at bestemmelsens ordlyd bør ændres, således at personalet kan anvende fysisk guidning "over for personer" og ikke "af personer". Lovforslaget er rettet til i overensstemmelse hermed.

3.2.4. Afværgehjælp

FSD, Selveje Danmark og Ældre Sagen er positive over for den foreslåede bestemmelse om afværgehjælp. Ligeledes mener **LEV**, at en regel om afværgehjælp kan være en fordel.

Rådet for Socialt Udsatte kan ikke tilslutte sig forslaget om afværgehjælp, da de mener, at hensynet til at afværge ødelæggelse af indbo eller andre værdier ikke vil stå mål med indgrebets karakter.

Socialpædagogernes Landsforbund støtter op om forslaget, men foreslår, at borgerens handlekommune ved gentagen brug af bestemmelsen om afværgehjælp skal følge op og se, om borgeren får den rette støtte.

Danske Regioner mener, at det bør præciseres, at hjem til afværgehjælp er rettet mod den samlede situation snarere end mod den pågældende tings

værdi. Danske Regioner mener endvidere, at hjemlen bør udvides til også at omfatte ødelæggelse af ting af mindre værdi.

Ældre Sagen foreslår, at det tydeliggøres, at det er den person, der forårsager ødelæggelsen, som kortvarigt kan fastholdes eller føres væk fra en situation. Ældre Sagen efterspørger også en præcisering af, om personalet har pligt til at gribe ind i de omfattede situationer.

LEV finder det afgørende, at der udarbejdes en omhyggelig vejledningstekst til bestemmelsen om afværgehjælp.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

I forhold til det anførte om, at forslaget er uproportionalt, henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, hvorefter fremgår, at baggrunden for forslaget er, at det vurderes, at der i praksis kan være behov for at anvende fysisk magt for at afværge, at en borger med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne beskadiger fysiske genstande. Det hænder således, at der opstår situationer, hvor en borger med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne i f.eks. et anfald af raseri ødelægger egne eller andres ting. I langt de fleste tilfælde vil personalet kunne tale borgeren fra den pågældende handling og på denne måde forhindre den forestående tingsskade. Men der vil være situationer, hvor borgeren i den konkrete situation ikke kan nås med dialog. Som det fremgår af ovenstående, er der i disse tilfælde i dag kun adgang til at gribe ind, hvis borgeren er til fare for sig selv eller andre, eller hvis den konkrete situation er omfattet af straffelovens regler om nødret. I de situationer, der ikke er omfattet af ovenstående, har personalet således ikke mulighed for at gribe ind og forhindre skaden. Det kan betyde, at borgeren pådrager sig et stort erstatningskrav eller får foretaget skade på noget af høj affektionsværdi enten for dem selv eller for andre. Forslaget er omfattet af servicelovens § 124, hvorefter fremgår, at principperne om proportionalitet og skånsomhed skal være opfyldt, hver gang der anvendes magt.

For så vidt angår forslaget om, at borgerens handlekommune ved gentagen brug af bestemmelsen om afværgehjælp skal følge op og se, om borgeren får den rette støtte, bemærkes det, at dette allerede følger af handlekommunens pligt til løbende opfølgning. Afværgehjælp vil skulle registreres og indberettes til bl.a. borgerens handlekommune, hvorved handlekommunen orienteres, når der er foretaget indgreb efter bestemmelsen.

Det er blandt høringsvarene anført, at hjemlen til afværgehjælp bør være rettet mod den samlede situation snarere end mod den pågældende tings værdi, samt at den bør udvides til også at omfatte ødelæggelse af ting af mindre værdi. Hertil kan ministeriet oplyse, at det var et bredt politisk ønske, at den ting, som er ved at blive ødelagt, skal være af betydelig økonomisk værdi eller affektionsværdi. Derfor fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at der vil skulle tages højde for den økonomiske værdi eller affektionsværdien af det materielle gode, der er ved at blive ødelagt, ligesom indgrebet altid skal ske under iagttagelse af proportionalitetsprincippet.

Ministeriet er enig i, at det bør tydeliggøres, at det er den person, der forårsager ødelæggelsen, som kortvarigt kan fastholdes eller føres væk fra en situation efter bestemmelsen. Lovforslaget er rettet til i overensstemmelse hermed.

I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt personalet har pligt til at gribe ind i de omfattede situationer, kan det oplyses, at der er tale om en kan-bestemmelse, og at pligten til at gribe ind således ikke strækker sig ud over personalets omsorgspligt over for den pågældende borger.

Bestemmelsen om afværgehjælp vil blive uddybet i vejledningen til magtanvendelsesreglerne.

3.2.5. Fastholdelse m.v.

Danske Regioner, Selveje Danmark og Ældre Sagen er positive over for forslaget.

FSD og **KL** er enige i behovet for den foreslåede hjemmel. Men **FSD** er ikke enig i, at der på dette punkt skal være forskel på handicap- og demensområdet. **FSD** mener, at den foreslåede § 136 d skal gælde for begge målgrupper.

Socialpædagogernes Landsforbund støtter op om forslaget, men foreslår, at borgerens handlekommune ved gentagen brug af bestemmelserne om fastholdelse m.v. skal følge op og se, om borgeren får den rette støtte.

LEV finder det hensigtsmæssigt, at personalet vil kunne anvende fysisk magt uden forudgående afgørelse fra kommunalbestyrelsen. **LEV** er dog skeptiske over for lempelsen af kriterierne for anvendelse af fysisk magt. **LEV** mener, at det er uklart, om der er dækning for forslaget i de bagvedliggende politiske taler.

Danske Handicaporganisationer anbefaler, at det i lovforslagets bemærkninger beskrives, hvad begrebet "fare" dækker over, og hvordan det adskiller sig fra begrebet "væsentlig personskade", som er en betingelse for anvendelse af de gældende regler om fastholdelse.

Danske Regioner finder, at der ligesom i dag skal være mulighed for, at borgerne ved udnyttelse af den særlige adgang til domstolsprøvelse i de foreslåede § 124 d, stk. 2, og § 136 d, stk. 2, kan få advokatbistand.

FSSK foreslår i forhold til fastholdelse m.v. af personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende sygdom (f.eks. personer med demens), at personen skal sikres ret til at have en person hos sig ved afsondring i egen bolig med henblik på, at det ikke skal være en straffeanstaltning, men en pædagogisk foranstaltning.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

I forhold til det anførte om de foreslåede forskelle på hhv. handicap- og demensområdet, henvises til ministeriets bemærkninger i høringsnotatets afsnit 3.1.2.

For så vidt angår forslaget om, at borgerens handlekommune ved gentagen brug af bestemmelserne om fastholdelse m.v. skal følge op og se, om borgeren får den rette støtte, bemærkes det, at dette allerede følger af handlekommunens pligt til løbende opfølgning. Fastholdelse m.v. vil skulle registreres og indberettes til bl.a. borgerens handlekommune, hvorved handlekommunen orienteres, når der er foretaget indgreb efter bestemmelsen.

I forhold til det anførte om lempelsen af kriterierne for fysisk magt henvises til pkt. 6 i de to politiske aftaler af 31. august 2018 om revision af reglerne om magtanvendelse, hvoraf følgende fremgår: "*Der skabes hjemmel til, at personalet akut kan fastholde/tilbageholde en borger eller føre ham eller hende tilbage til boligen eller til et andet opholdsrum, hvis borgeren gennem sin adfærd er til fare for sig selv eller andre. I dag kan disse indgreb kun bruges efter forudgående afgørelse fra kommunalbestyrelsen og kun, hvis der er risiko for væsentlig personskade. Sådanne indgreb skal også fremover registreres og indberettes direkte til kommunalbestyrelsen og socialtilsynet.*"

I forhold til det anførte om definitionen af "fare" henvises til de specielle bemærkninger i lovforslaget. Ministeriet vil i vejledningen til magtanvendelsesreglerne foretage en yderligere definition af begrebet.

Til det anførte om, at der ligesom i dag skal være mulighed for, at borgerne ved udnyttelse af den særlige adgang til domstolsprøvelse i de foreslåede § 124 d, stk. 2, og § 136 d, stk. 2, kan få advokatbistand, bemærkes det, at der allerede lægges op til dette. Således vil den gældende bestemmelse i servicelovens § 132 om advokatbistand gælde for de foreslåede § 124 d, stk. 2, og § 136 d, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 20.

Det bemærkes i forhold til det anførte om ret til at have en person ved sig ved afsondring i egen bolig, at der ved fastholdelse m.v. er tale om, at personalet kan fastholde, tilbageholde eller føre en person tilbage til boligen eller til et andet opholdsrum. Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger i afsnit 2.5. om fastholdelse m.v., at fastholdelse m.v. først vil kunne ske, når personalet forgæves har forsøgt at løse situationen med en socialpædagogisk indsats. Fastholdelsen m.v. skal være så kortvarig som muligt og må ikke være af mere indgribende karakter end nødvendigt. Der bemærkes, at der ikke efter de foreslåede bestemmelser om fastholdelse m.v. vil kunne ske aflåsning af døre, og at borgeren derfor frit kan gå ud fra boligen igen, hvis borgeren er blevet ført tilbage til egen bolig. Det præciseres i lovforslagets bemærkninger til den foreslåede § 136 d, at der med fastholdelse menes, at personalet kan holde en borger fysisk fast. Med tilbageholdelse menes, at personalet kan holde en borger fysisk tilbage. Med føren tilbage til boligen menes, at personalet kan føre en borger fysisk tilbage til borgerens egen bolig på botilbuddet. Med føren til et andet opholdsrum menes, at personalet kan føre en borger fysisk til et andet opholdsrum enten på bo- eller dagtilbuddet.

3.2.6. Låsning og sikring af yderdøre og vinduer

FSD, Selveje Danmark og Socialpædagogernes Landsforbund er positive over for den foreslåede bestemmelse om aflåsning og sikring.

LEV mener, at det bør tilføjes til lovforslagets bemærkninger, at låsning og sikring af yderdøre og vinduer aldrig må være længere, end hvad der er påkrævet i det enkelte tilfælde.

LEV undrer sig over, at der lægges op til lempeligere betingelser end betingelserne for anvendelse af særlige døråbnere, som fremgår af den gældende bestemmelse i servicelovens § 125, stk. 3.

LOS støtter forslaget, men har svært ved at se, at indgrebet ikke vil have karakter af frihedsberøvelse.

Socialtilsyn Nord bemærker, at der ikke er angivet noget omkring brandsikkerhed. **Ældre Sagen** gør opmærksom på, at forslaget kan medføre farlige situationer i tilfælde af brand. Det foreslås i forlængelse heraf, at den foreslåede § 128 a, stk. 3, omformuleres, så det fremgår tydeligt, at den uaflåste dør skal være en dør, der fører ud af boligen. **Socialtilsyn Midt** bemærker, at det tydeligt bør fremgå, at det altid skal være muligt at forlade botilbuddet gennem en central hoveddør.

Ældre Sagen mener, at den foreslåede periode på 12 måneder for varighed af afgørelser om låsning og sikring bør ændres til 6 måneder.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Til forslaget om at tilføje i lovforslagets bemærkninger, at låsning og sikring af yderdøre og vinduer aldrig må være længere, end hvad der er påkrævet i det enkelte tilfælde, bemærkes, at det allerede fremgår af bemærkningerne, at bestemmelsen først vil kunne anvendes, når personalet forgæves har forsøgt at løse situationen med en socialpædagogisk indsats, og at dørlåsning m.v. skal være så kortvarig som muligt, jf. servicelovens § 124.

I forhold til kommentaren om, at de foreslåede betingelser for dørlåsning m.v. er lempeligere end betingelserne for anvendelse af særlige døråbnere efter den gældende bestemmelse i servicelovens § 125, stk. 3, bemærker ministeriet, at der er tale om to forskellige hjemler. På baggrund af en række sager i pressen i begyndelsen af 2018 var der i forbindelse med de politiske forhandlinger om magtanvendelse et bredt politisk ønske om at indføre hjemmel til dørlåsning m.v. for at sikre omsorgen, sikkerheden og trygheden for beboere på botilbud. Dette er imødekommet ved den foreslåede hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at låse eller på anden vis sikre yderdøre eller vinduer til en beboers egen bolig på botilbud, når der er risiko for, at beboeren vil forlade sin bolig og derved udsætte sig selv for fare. Samt hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan træffe en sådan afgørelse, når der er risiko for, at beboeren vil forlade sin bolig og derved udsætte andre for fare. Det kan f.eks. være en situation, hvor en person med udviklingshæmning har en tendens til, som følge af sin funktionsnedsættelse, at løbe ud på en trafikeret vej, hvorved andre trafikanter udsættes for fare.

Til det anførte om frihedsberøvelse og brandsikkerhed bemærkes det, at det fremgår af ordlyden i den foreslåede bestemmelse, at der altid vil skulle være mindst én uaflåst dør i beboerens egen bolig. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at dette er begrundet i hensynet til beboerens frie færden og af hensyn til brandsikkerheden. I forlængelse heraf fremgår det, at dørlåsning m.v. dermed aldrig vil kunne have karakter af frihedsberøvelse. Det bemærkes i øvrigt, at ministeriet forud for den eksterne høring har været i kontakt med Beredskabsstyrelsen om brandsikkerhed i relation til den foreslåede bestemmelse. Lovforslaget har efterfølgende været sendt i høring hos Beredskabsstyrelsen, og ministeriet har ikke i den forbindelse modtaget bemærkninger til spørgsmålet om brandsikkerhed.

Det fremgår af lovforslaget, at det er hensigten, at det vil fremgå af magtanvendelsesbekendtgørelsen, som træder i kraft samtidig med dette lovforslag, at kommunalbestyrelsens afgørelse om dørlåsning m.v. skal have en varighed af 12 måneder. Baggrunden for dette er et ønske om at skabe de bedste rammer for at sikre omsorgen, sikkerheden og trygheden for de pågældende beboere. Serviceeftersynet af magtanvendelsesreglerne viste et behov for afbureaukratisering og forenkling af magtanvendelsesreglerne. Af hensyn til dette vurderer ministeriet, at en afgørelse truffet af kommunalbestyrelsen om dørlåsning m.v. bør have samme varighed som en afgørelse truffet af kommunalbestyrelsen om hhv. kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer og anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi. I forhold til begge to sidstnævnte foreslåede bestemmelser er det hensigten, at det vil fremgå af magtanvendelsesbekendtgørelsen, at kommunalbestyrelsens afgørelser skal have en varighed på 12 måneder. Baggrunden herfor er, at det tager tid for plejepersonalet hver gang, der skal anmodes om en ny afgørelse fra kommunalbestyrelsen, og at denne tid i højere grad bør bruges på at varetage omsorgen for beboerne. Det bemærkes i øvrigt, at lovforslaget opstiller en række retssikkerhedsgarantier, som skal sikre, at dørlåsning m.v. ikke sker i en længere periode end påkrævet. Således vil principperne om proportionalitet og skånsomhed i den gældende bestemmelse i servicelovens § 124 gælde for bestemmelsen, ligesom det fremgår tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget, at dørlåsning m.v. skal være så kortvarig som muligt.

3.2.7. Tryghedsskabende velfærdsteknologi

Danske Ældreråd, Dansk Sygeplejeråd, Ergoterapeutforeningen, KL, Selveje Danmark og Socialpædagogernes Landsforbund er positive over for de foreslåede ændringer, som de mener skaber bedre mulighed for brug af tryghedsskabende velfærdsteknologier, som kan understøtte borgernes tryghed og sikkerhed.

Dansk Sygeplejeråd, LEV og Ældre Sagen er positive over for forslaget om oprettelse af et nyt råd for tryghedsskabende velfærdsteknologi. Omvendt er **KL** kritisk over for forslaget om oprettelse af et nyt råd for tryghedsskabende velfærdsteknologi, som de betragter som et bureaukratisk, begrænsende og forsinkende tiltag, der er udtryk for mistillid til kommunerne.

Alzheimerforeningen udtrykker ønske om at få en plads i det nye råd for tryghedsskabende velfærdsteknologi. **Socialtilsyn Øst** foreslår, at der skal deltage en repræsentant fra socialtilsynene i rådet. **DH og LEV** udtrykker ønske om, at brugerne bliver repræsenteret i det nye råd, bl.a. via udpegning af et medlem fra DH. **KL** ønsker, at erfaringerne fra frikommuneforsøgene med tryghedsskabende velfærdsteknologi inddrages i rådets arbejde.

KL ønsker derudover en præcisering af, hvad der menes med videoovervågning, herunder om det med de nye regler vil være muligt at bruge en såkaldt virtuel dørspion, som i øjeblikket afprøves i et frikommuneforsøg i Holstebro Kommune. **KL** efterlyser endvidere en angivelse af, hvem der kan komme med en anmodning om, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi. Endeligt anfører **KL**, at der er behov for en tydeliggørelse i lovgivningen af, om den liste over egnede teknologier, som Børne- og Socialministeriet vil udstede på baggrund af en indstilling fra rådet for tryghedsskabende velfærdsteknologi, gælder magtanvendelsesreglernes samlede målgruppe.

Ankestyrelsen fremfører, at formuleringen i den foreslåede § 136 e, stk. 3, skaber tvivl om, hvorvidt det forhold, at en værge eller fremtidsfuldmægtig modsætter sig brugen af velfærdsteknologi, betyder, at der fortsat ikke vil være tale om magtanvendelse eller et indgreb i selvbestemmelsesretten.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

I forhold til det anførte om, at oprettelsen af et råd for tryghedsskabende velfærdsteknologi vil være et bureaukratisk, begrænsende og forsinkende tiltag, bemærkes det, at der blandt aftalepartierne var bred opbakning til forslaget om oprettelsen af rådet. Baggrunden herfor var et ønske om at skabe bedre muligheder for at anvende nye, tryghedsskabende velfærdsteknologier, men samtidig sikre en central kontrol med, hvilke teknologier der må anvendes med afsæt i magtanvendelsesreglerne, herunder sikre, at vurderingen af egnede teknologier tager afsæt i en række overordnede principper.

I forhold til de anførte ønsker om sammensætningen af rådet bemærkes det, at intentionen er at sammensætte rådet af fagpersoner, som kan vurdere de tekniske løsningers egnethed i forbindelse med at sikre omsorg og tryghed for borgerne. Samtidig er der en klar intention om, at relevante aktører og interessenter, herunder socialtilsynene, DH, LEV, Ældre Sagen, Alzheimerforeningen og KL, får mulighed for at komme med input til rådet, og at rådets indstillinger sendes i høring hos disse med henblik på en efterfølgende drøftelse i rådet. Herudover vil partierne bag lovrevisjonen blive orienteret om listens indhold inden, den offentliggøres.

I forhold til ønsket om at tydeliggøre, hvad der menes med videoovervågning, kan det oplyses, at der under de politiske forhandlinger var bred enighed om, at det med lovændringerne skulle tydeliggøres, at videoovervågning ikke må finde sted efter magtanvendelsesreglerne, da dette vil være meget indgribende i forhold til den enkelte borgers ret til privatliv. Det er på den baggrund ministeriets vurdering, at der ikke vil kunne gives tilladelse til nogen form for videoovervågning efter de foreslåede regler uanset, hvilken form denne måtte tage.

I forhold til ønsket om en nærmere angivelse af, hvem der kan komme med en anmodning om, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi, kan det oplyses, at sådanne anmodninger vil

kunne rejses af de parter, som har et godt kendskab til borgeren og derigennem et grundlag for at kontakte de kommunale myndigheder om borgerens forhold generelt. Det vil eksempelvis kunne være ledere og personale i borgerens botilbud eller almene plejebolig eller borgerens væрге, fremtidsfuldmægtige eller pårørende.

I forhold til bemærkningen om, at der er behov for en tydeliggørelse i lovgivningen af, om den liste over egnede teknologier, som Børne- og Socialministeriet vil udstede, gælder magtanvendelsesreglernes samlede målgruppe, kan der henvises til den foreslåede § 128 a, stk. 1, hvorefter følgende fremgår: *"Børne- og socialministeren nedsætter et råd, som skal fremsætte en indstilling til børne- og socialministeren om, hvilke former for tryghedsskabende velfærdsteknologi der kan anvendes efter denne lov."* Det fremgår endvidere af bemærkningerne til § 128 a, stk. 1, at listen både vil gælde brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter den foreslåede § 128 b og den foreslåede § 136 e, dvs. såvel på handicap- som på demensområdet.

På baggrund af det anførte om modsætning fra væрге eller fremtidsfuldmægtig indsættes i den foreslåede § 136 e, stk. 3, at "medmindre den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes væрге modsætter sig". Hermed tydeliggøres det, at hvis den pågældende person, dennes fremtidsfuldmægtige eller dennes væрге modsætter sig, så er der tale om magtanvendelse eller et indgreb i selvbestemmelsesretten. Det tydeliggøres endvidere i bemærkningerne til den foreslåede § 136 e, stk. 2, at hvis den pågældende modsætter sig anvendelsen, giver stk. 2 ikke hjemmel til, at den eventuelle fremtidsfuldmægtige eller eventuelle væрге kan kræve anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi efter stk. 1.

3.2.8. Kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer

Ergoterapeutforeningen undrer sig over, at listen over personlige hygiejnesituationer foreslås at udgå for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende sygdom (f.eks. personer med demens), men ikke for personer, hvor den nedsatte funktionsevne ikke er en konsekvens af en erhvervet og fremadskridende sygdom (f.eks. personer med udviklingshæmning).

FSD er positiv over for den foreslåede bestemmelse i § 136 a. De mener dog ikke, at der på dette punkt skal være forskel på handicap- og demensområdet, men at den foreslåede § 136 a skal gælde for begge målgrupper. Det mener **Socialpædagogernes Landsforbund** og **Ældre Sagen** også. Omvendt mener **KL**, at den foreslåede bestemmelse på demensområdet også bør gælde for handicapområdet. Endvidere mener **FSD** og **KL**, at listen over personlige hygiejnesituationer skal udgå for begge målgrupper. **KL** anbefaler, at listen, såfremt den fastholdes på handicapområdet, udformes så fleksibelt som muligt, og at den bør opdateres løbende ved behov. **Ældre Sagen** er enig i, at listen bør ophæves på demensområdet.

Danske Regioner bifalder forslagene om kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer, men mener ikke, at der skal være forskellige regler for de to målgrupper.

LEV vurderer, at der er fundet en betryggende ordning i forhold til kortvarig fastholdelse i personlige hygiejnesituationer på handicapområdet.

LOS støtter forslaget, men ønsker det præciseret, om forslaget kan anvendes i såvel botilbud efter servicelovens § 107 som botilbud efter servicelovens § 108.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

I forhold til det anførte om de foreslåede forskelle på hhv. handicap- og demensområdet henvises til ministeriets bemærkninger i høringsnotatets afsnit 3.1.2.

For så vidt angår bemærkningen om den foreslåede bestemmelses anvendelsesområde, henvises til afsnit 2.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger, hvoraf fremgår, at bestemmelsen bl.a. vil kunne anvendes i botilbud, hvormed f.eks. menes midlertidige boformer efter servicelovens § 107 og længerevarende boformer efter servicelovens § 108.

3.2.9. Registrering og indberetning

LOS bemærker, at den foreslåede § 135 a, stk. 4, om udarbejdelse af handleplaner synes overflødig.

Selveje Danmark tilslutter sig forslaget i § 135 a, stk. 3, om orientering af borgerens pårørende, men påpeger, at det bør præciseres, hvor ofte denne orientering som minimum skal finde sted. **Danske Regioner** bemærker, at der kan være situationer, hvor borgeren ikke ønsker, at pårørende eller andre orienteres, og at der bør præciseres, at personalets i disse situationer har tavshedspligt.

Socialtilsyn Øst finder det yderst vigtigt, at registrering og indberetning sker på et centralt udformet skema og gerne i form af en digital løsning. Ligeledes mener **Ældre Sagen**, at der bør udformes et fælles skema for registrering og indberetning.

Socialtilsyn Øst og **Ældre Sagen** mener, at det bør beskrives, hvordan personalet skal agere, hvis de har anvendt magt uden hjemmel.

Datatilsynet anmoder Børne- og Socialministeriet om at forholde sig særligt til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, da den foreslåede § 135 a vil medføre behandling af personfølsomme oplysninger.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

I forhold til den foreslåede § 135 a, stk. 4, om handleplaner, bemærkes det, at der er tale om en videreførelse af den gældende bestemmelse i servicelovens § 136, stk. 2. Ministeriet vurderer henvisningen til servicelovens § 141 vigtig af hensyn til borgernes retssikkerhed.

Til det anførte om kadencen for orientering af pårørende m.v. henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, hvoraf fremgår, at orienteringen skal ske jævnlige, hvormed menes ca. en gang om måneden.

På baggrund af kommentaren om personalets tavshedspligt er der i lovforslagets bemærkninger indsat et afsnit om forvaltningslovens § 27. Ministeriet vurderer ikke, at omfanget af personalets tavshedspligt skal være bredere end normalt i forbindelse med orientering om anvendt magt. Baggrunden herfor er, at hensynet til, at borgerens pårørende m.v. bliver orienteret, således at den pågældende har mulighed for at klage for at varetage borgerens retssikkerhed, vurderes at veje tungere end hensynet til de få situationer, hvor en borger med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne ikke ønsker, at vedkommendes pårørende m.v. orienteres om en anvendt magtforanstaltning.

For så vidt angår det anførte om indberetningsskemaer, henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 135 a, hvor af fremgår, at det forventes, at det vil fremgå af den nye bekendtgørelse om magtanvendelse, at registreringen skal ske på et centralt udformet indberetningsskema, som vil blive udarbejdet af Børne- og Socialministeriet.

Det vil fremgå af vejledningen om magtanvendelse, hvordan personalet skal agere, hvis de har anvendt magt uden hjemmel.

På baggrund af kommentaren herom er der i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 135 a tilføjet et afsnit om databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

3.2.10. Klageadgang

FSD og **KL** påpeger, at klageadgangen bør følge pligten til registrering og indberetning. Således mener de, at det kun er magtanvendelse, der bør kunne påklages og dermed ikke fysisk guidning.

Ældre Sagen mener, at det bør præciseres i bemærkningerne til lovforslaget, om kommunalbestyrelsens svar på en klage efter den foreslåede § 133, stk. 1, er en afgørelse, som vil kunne påklages til Ankestyrelsen.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

I forhold til det anførte om adgangen til at klage over fysisk guidning kan ministeriet oplyse, at der er tale om en lovfæstelse af allerede gældende ret. Således kan borgeren allerede i dag klage over personalets faktiske anvendelse af reglerne i serviceloven til kommunalbestyrelsen.

Hvorvidt kommunalbestyrelsens svar på en klage efter den foreslåede § 133, stk. 1, er en afgørelse, må bero på en konkret og individuel vurdering ud fra de almindelige forvaltningsretlige regler. Indgreb efter de bestemmelser, der er omfattet af § 133, stk. 1, kan ikke påklages videre til Ankestyrelsen, da en sådan yderligere klageadgang kræver lovhjemmel, jf. retssikkerhedslovens § 60. Ministeriet finder det ikke nødvendigt at præcisere dette i lovforslagets bemærkninger.

3.2.11. Målretning af botilbud til unge

LEV, **LOS**, **Selveje Danmark**, **KL**, **Danske Regioner** og **FSD** bemærker overordnet, at de finder forslaget om at indføre mulighed for målretning af botilbud til unge positivt.

Danske Handicaporganisationer bemærker, at det må antages, at en borger, der bor i et botilbud målrettet unge efter servicelovens § 108 a, formentlig også har behov for at bo i et botilbud efter servicelovens § 108 efter det fyldte 35. år.

LOS efterspørger, at det tydeliggøres, at en ny "passende bolig" for en borger, der skal fraflytte et botilbud målrettet unge, kan være et botilbud efter serviceloven.

Danske Handicaporganisationer og **LEV** efterspørger derudover, at "i kommunen" udgår af de foreslåede bestemmelser om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde en borger, der fraflytter et botilbud eller en plejebolig målrettet unge, en anden passende bolig i kommunen. Danske Handicaporganisationer anfører, at formuleringen er misvisende i forhold til borgerens frie valg af botilbud, mens **LEV** fremhæver, at lovforslaget ikke må medføre en indirekte forringelse af borgernes rettigheder.

Danske Handicaporganisationer og **LEV** foreslår desuden, at den foreslåede ændring vedrørende § 108 i serviceloven suppleres af en præcisering tilsvarende lovforslagets formulering vedrørende almenboliglovens § 5, stk. 6, om, at boligene skal ligge samlet i en bebyggelse og kunne understøtte, at de pågældende kan leve et ungdomsliv, fordi boligens karakter er væsentlig for at kunne oprette et ungdomsmiljø.

KL foreslår, at det tydeliggøres, hvilke handlemuligheder kommunen eller en almen boligorganisation har, hvis en borger eller dennes værge afviser en flytning, også selvom Ankestyrelsen evt. har stadfæstet en kommunal afgørelse om, at det nye tilbud, kommunen tilbyder, kan opfylde borgerens behov.

Socialtilsyn Øst efterspørger, at der tages stilling til en situation, hvor flytningen af en borger trækker ud, og hvor der derfor opstår et misforhold mellem botilbudets målgruppe og beboere med risiko for, at Socialtilsynet må påtale dette.

LOS foreslår, at der i ganske særlige tilfælde skal være mulighed for at give dispensation fra fraflytningen i en nærmere afgrænset periode, når inddragelse af beboernes modenhed og funktionsniveau taler herfor, hvilket kunne være tilfældet for en gruppe af psykisk udviklingshæmmede.

KL foreslår desuden, at det overvejes at indføre en fast track ordning i Ankestyrelsen over klager over det botilbud, som kommunen har foreslået borgeren, da det ifølge KL vil koste betydelige ressourcer i kommunerne at friholde en plads i det foreslåede botilbud, mens klagesagen pågår, og parterne afventer, om kommunens afgørelse stadfæstes, ændres eller hjemvises.

Socialtilsyn Øst konkluderer, at godkendelse af botilbud efter servicelovens § 108 a skal ske på samme måde som lignende botilbud, f.eks. servicelovens §§ 107 og 108, hvorefter godkendelse af et helt nyt tilbud efter § 108 a vil kræve en ny godkendelse for at kunne indgå i den kommunale forsyning. Tilsynet bemærker derefter, at en ændring af et eksisterende § 108-tilbud, så det målrettes personer under 35 år, vil skulle godkendes som en væsentlig ændring i den eksisterende godkendelse, jf. § 23, stk. 3, i lov om socialtilsyn. **LOS** bemærker derimod, at de forudsætter, at indførelsen af den nye § 108 a ikke nødvendiggør en ny godkendelse fra Socialtilsynet.

Socialtilsyn Øst spørger derudover, om lovforslagets §§ 4 og 5 forrykker retstillingen, således at det er muligt at drive botilbud efter serviceloven efter lejelovgivningens bestemmelser.

Danske Regioner bemærker, at da regionerne driver mange specialiserede tilbud, og da der også kunne være behov for tilbud målrettet personer under 35 år, bør der også gives de regionale driftsherrer mulighed for en sådan målretning af tilbud.

Socialtilsyn Nord bemærker, at det ikke i lovforslaget er angivet, om socialtilsynet kan modtage og påbegynde behandling af ansøgninger om oprettelse af tilbud efter servicelovens § 108 a inden lovens ikrafttræden, så tilbuddet kan være godkendt til, at borgerne flytter ind fra den 1. januar 2020.

Rådet for Socialt Udsatte bemærker, at der kan være en risiko for, at der opstår flaskehalse, når beboere på botilbud målrettet unge fylder 35 år. Rådet bemærker, at flere kommuner har lange ventelister til botilbud, og rådet vurderer det derfor ikke realistisk, at det er muligt at finde egnede botilbud med et års varsel til alle, der har brug for det. Rådet understreger, at der skal være tilstrækkelig kapacitet på øvrige botilbud til beboere, der fylder 35 år, og at ændringerne ikke må medføre, at beboerne er nødt til at flytte til et botilbud, de ikke ønsker at bo på, eller at flytte i egen bolig, hvor de ikke kan få den nødvendige hjælp.

FSD vurderer, at forslaget vil medføre økonomiske merudgifter for kommunerne, som de ikke er kompenseret for, da kommunerne skal afholde beboernes flytteudgifter og evt. tomgangsleje i forbindelse med flytning.

KL og **FSD** bemærker, at man gerne havde set en bredere opsigelsesadgang end det, der ligger i lovforslaget. **FSD** opfordrer i den forbindelse til, at man inddrager de erfaringer, der er gjort i frikommuneforsøg med lempeligere regler for flytning uden samtykke og mulighed for opsigelse af lejekontrakter.

LOS bemærker, at man med lovforslaget som noget nyt i loven anviser bestemte udredningsmetoder, in case VUM, og spørger i den forbindelse, om det er et paradigmeskift, eller om der er tale om et enkeltstående tilfælde.

Endelig bemærker **LOS**, at man forudsætter, at Børne- og Socialministeriet i forhold til fondsmyndighederne vil sikre, at indførelsen af § 108 a ikke nødvendiggør en ændring i fundatsen for selvejende fonde, således at der ikke skal rettes henvendelse til Civilstyrelsen om ændringer efter lovændringens ikrafttræden.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

For så vidt angår det anførte ønske om at tydeliggøre, at en ny "passende bolig" for en borger, der skal fraflytte et botilbud målrettet unge, kan være et botilbud efter serviceloven, er Børne- og Socialministeriet enig i, at en sådan tydeliggørelse vil være hensigtsmæssig. Lovforslaget er på den baggrund justeret, så det fremgår af den foreslåede § 108, stk. 4, at kommunalbestyrelsens afgørelse om den fremtidige støtte til en person, der skal fraflytte et botilbud målrettet unge, kan omfatte "ophold i boformer efter denne lov eller ophold i en anden bolig, der modsvarer personens behov, og som står i et rimeligt forhold til personens betingelse".

For så vidt angår det anførte ønske om, at "i kommunen" udgår af den foreslåede bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde en borger, der fraflytter et botilbud målrettet unge, en anden passende bolig i kommunen, er ministeriet enig i, at det vil være hensigtsmæssigt at undlade "i kommunen", idet denne formulering ellers kan skabe en ikke intenderet forringelse for borgerne. Lovforslaget er derfor justeret, så "i kommunen" ikke længere indgår.

For så vidt angår det anførte ønske om at supplere lovteksten i den foreslåede § 108 a med tekst om, at boligerne skal ligge samlet i en bebyggelse og kunne understøtte, at de pågældende kan leve et ungdomsliv, bemærker Børne- og Socialministeriet, at et botilbud efter serviceloven netop består af en samlet bebyggelse, der danner rammen om en række borgeres boliger. På dette punkt adskiller botilbud efter serviceloven sig fra almene plejeboliger, da en almen plejebolig er en betegnelse for den enkelte persons bolig – typisk inden for rammerne af et plejeboligcenter. Det vurderes derfor ikke relevant at indføre tekst om, at boliger på et botilbud målrettet unge skal ligge i en samlet bebyggelse i den foreslåede § 108 a. Det er imidlertid tilføjet i den foreslåede § 108 a, at boformer efter § 108, stk. 1, kan målrettes personer under 35 år "med henblik på at understøtte, at beboerne kan leve et ungdomsliv".

For så vidt angår forslaget om, at det tydeliggøres, hvilke handlemuligheder kommunen har, hvis en borger eller dennes værge afviser en flytning, samt forslaget om at tage stilling til en situation, hvor en flytning af en borger trækker ud, bemærker Børne- og Socialministeriet, at lovforslaget er uddybet med beskrivelse af kommunalbestyrelsens forpligtelse til dialog med en borger og eventuelt dennes pårørende med henblik på at fremme motivation til flytning, herunder evt. til at benytte retten til frit valg. Det er derudover tilføjet i lovforslaget, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med visitation af nye beboere til botilbud målrettet unge bør forberede borgeren og dennes pårørende på, at borgeren vil skulle fraflytte tilbuddet inden sit fyldte 35. år, ligesom kommunalbestyrelsen i forbindelse med visitation til botilbud målrettet unge bør lade det indgå i deres vurdering, hvorvidt en visitation til et ungetilbud vil være hensigtsmæssig i lyset af, at dette bl.a. vil betyde en ny flytning for borgeren inden dennes fyldte 35. år.

Derudover bemærker ministeriet til spørgsmålet om kommunalbestyrelsens handlemuligheder, at reguleringen heraf i øvrigt følger den generelle regulering på området. Det vil således påhvile kommunalbestyrelsen at sørge for en hensigtsmæssig og sammenhængende indsats til den enkelte borger, hvis ophold

på et botilbud målrettet unge ophører på grund af vedkommendes alder, således at borgerens behov også fremadrettet tilgodeses.

For så vidt angår forslaget fra LOS om, at der i ganske særlige tilfælde skal være mulighed for at give dispensation fra fraflytningen i en nærmere afgrænset periode, når inddragelse af beboernes modenhed og funktionsniveau taler herfor, bemærker Børne- og Socialministeriet, at det er ministeriets vurdering, at der af hensyn til formålet med at etablere botilbud målrettet unge ikke skal gives en generel dispensationsadgang. Ministeriet skal i den forbindelse henvises til, at det er del af den politiske aftale, som lovforslaget har til formål at udmønte, at ophold på et længerevarende botilbud eller plejebolig målrettet unge skal betinges af, at borgeren fraflytter, når borgeren fylder 35 år. Det bemærkes derudover, at den foreslåede bestemmelse er en "kan-bestemmelse", som det vil være frivilligt for kommunerne at benytte. Endelig henvises til bemærkningen ovenfor om kommunalbestyrelsens forpligtelse til at sikre en fremadrettet indsats for den enkelte, således at vedkommendes behov også tilgodeses fremadrettet.

For så vidt angår forslaget fra KL om at overveje at indføre en fast track ordning i Ankestyrelsen over klager over det botilbud, som kommunen har foreslået borgeren, vurderer Børne- og Socialministeriet det ikke hensigtsmæssigt at indføre en sådan ordning i forhold til en ny § 108 a i lyset af, at der ikke er en fast track ordning for sammenlignelige sager, herunder for klager over afgørelser om optagelse på et særligt botilbud uden samtykke efter servicelovens § 129. Derudover bemærkes, at en sådan ordning må formodes at skabe offentlige merudgifter, samt at en fast track ordning ikke er del af den politiske aftale om ændring af reglerne om magtanvendelse og botilbud.

På baggrund af bemærkningerne fra Socialtilsyn Øst og LOS om processer og regulering af godkendelse af botilbud målrettet unge efter den foreslåede § 108 a, er de specielle bemærkninger til den foreslåede § 108 a uddybet for så vidt angår socialtilsynets godkendelse af botilbud målrettet unge. Det er således indskrevet, at botilbud efter servicelovens § 108, der ønskes målrettet unge under 35 år efter den foreslåede § 108 a, skal have dette godkendt af socialtilsynet som en del af tilbuddets generelle godkendelse som længerevarende botilbud efter servicelovens § 108, der bl.a. omfatter godkendelse af tilbuddets målgruppe. Det er desuden tilføjet, at hvis et tilbud ønsker at blive godkendt som målrettet personer under 35 år, skal socialtilsynet godkende dette, medmindre helt særlige konkrete forhold gør det uhensigtsmæssigt at godkende et tilbud som målrettet unge. Sådanne helt særlige forhold kan f.eks. være, hvis et botilbud har en stærk faglig specialisering til en målgruppe af særdeles begrænset størrelse. Socialtilsynet kan i sådanne tilfælde, hvor helt særlige forhold vurderes at gøre sig gældende, kontakte den Nationale Koordinationsstruktur, jf. servicelovens §§ 13 a og 13 b, for vejledning.

Endelig er det tilføjet, at for så vidt angår eksisterende botilbud efter servicelovens § 108, som ønsker at blive godkendt som målrettet personer under 35 år efter den foreslåede § 108 a, vil socialtilsynet skulle foretage en konkret vurdering af, om der i forhold til den eksisterende godkendelse og forholdene i tilbuddet er tale om så væsentlige ændringer, at der er tale om en delvist ny godkendelse eller eventuelt om en helt ny godkendelse, som udløser særskilt takst. Vurderingen skal foretages i lyset af, at socialtilsynet, jf. ovenfor, skal godkende ansøgningen, medmindre helt særlige forhold gør sig gældende.

For så vidt angår Danske Regioners ønske om, at regionale driftsherrer af botilbud også gives mulighed for at målrette regionale botilbud til unge, er Børne- og Socialministeriet enig i, at det vil være hensigtsmæssigt at skabe denne mulighed. Ministeriet bemærker videre, at det ligeledes vurderes hensigtsmæssigt at skabe mulighed for, at private botilbud, der indgår i kommunalbestyrelsens forsyning af botilbud efter servicelovens § 108, målrettes unge. Lovforslaget er derfor tilrettet, så den foreslåede § 108 a, stk. 1, er ændret fra "*Kommunalbestyrelsen kan beslutte at målrette botilbud efter servicelovens § 108, stk.*

1, til personer under 35 år" til "Boformer efter § 108, stk. 1, kan målrettes personer under 35 år". Det er endvidere uddybet i bemærkningerne, at der både kan være tale om kommunale, regionale og private botilbud.

For så vidt angår Socialtilsyn Nords spørgsmål om, hvorvidt socialtilsynet kan modtage og påbegynde behandling af ansøgninger om oprettelse af tilbud efter servicelovens § 108 a inden lovens ikrafttræden, så tilbuddet kan være godkendt til, at borgerne flytter ind fra den 1. januar 2020, kan Børne- og Socialministeriet oplyse, at der ikke vil være hjemmel til at igangsætte behandling af sager om godkendelse af tilbud efter den foreslåede § 108 a inden lovforslagets ikrafttræden.

For så vidt angår Rådet for Social Udsattes bemærkning om, at der kan opstå flaskehalse, og at det kan være svært at finde nye egnede boliger til alle berørte borgere på et år, bemærker Børne- og Socialministeriet, at der er tale om en mulighed for kommunerne for at oprette og visitere personer under 35 år til botilbud målrettet unge. Kommunernes anvendelse af denne nye mulighed forudsættes derfor at ske på en måde, som sikrer, at den enkelte kommunalbestyrelse er i stand til at leve op til sit ansvar for at sikre den nødvendige forsyning af tilbud efter serviceloven, samt for at tilbyde borgerne den hjælp og støtte, som de har behov for og er berettigede til efter serviceloven.

For så vidt angår FSD's vurdering af, at forslaget vil medføre økonomiske merudgifter til beboernes flytteudgifter og evt. tomgangsleje for kommunerne, som de ikke er kompenseret for, bemærker Børne- og Socialministeriet, at der har været en økonomisk forhandling med KL om lovforslaget. Forhandlingerne er afsluttet, og der er enighed om, at forslaget er udgiftsneutralt for kommunerne.

For så vidt angår LOS' spørgsmål om, hvorvidt det er et paradigmeskifte, at Voksenudredningsmetoden (VUM) indgår i lovteksten, kan Børne- og Socialministeriet oplyse, at der ikke er tale om et paradigmeskifte. Det er således allerede i dag et krav, at der i forbindelse med afgørelser efter serviceloven sker en konkret og individuel vurdering af borgerens behov, og mange kommuner benytter i den forbindelse i dag VUM til at foretage den nødvendige udredning af borgernes behov. Det bemærkes derudover, at der ikke i lovforslaget lægges op til at stille krav om anvendelse af VUM, idet der, jf. lovteksten, også kan anvendes "lignende metoder". Det kan yderligere oplyses, at når voksenudredningsmetoden er nævnt i bestemmelsen, er det for at betone krav til sagsbehandlingen og betydningen heraf på dette område, idet der i de politiske forhandlinger var stort fokus på borgerens retssikkerhed.

Til LOS' anførelse af, at man forudsætter, at Børne- og Socialministeriet i forhold til fondsmyndighederne vil sikre, at indførelsen af § 108 a ikke nødvendiggør en ændring i fundatsen for selvejende fonde, således at der ikke skal rettes henvendelse til Civilstyrelsen om ændringer efter lovændringens ikrafttræden, bemærker Børne- og Socialministeriet, at lovforslaget ikke ændrer på § 15, stk. 4, i lov om socialtilsyn, der finder anvendelse for fonde, der driver tilbud efter serviceloven, og som er godkendt af socialtilsynet. Det fremgår af § 15, stk. 4, at væsentlige ændringer af vedtægtsbestemmelser, herunder om formål, uddelelser el.lign., samt fondens sammenlægning eller opløsning skal godkendes af Civilstyrelsen efter socialtilsynets forudgående godkendelse. Hvis en fond, der driver et tilbud efter § 108, stk. 1, i serviceloven, ønsker at målrette tilbuddet til personer under 35 år efter den foreslåede § 108 a, og hvis dette vil medføre behov for væsentlige ændringer af formålet i fondens vedtægter, skal denne ændring godkendes efter § 15, stk. 4, i lov om socialtilsyn.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bemærkninger

KL peger i sit svar på, at det bør tydeliggøres, hvilke handlemuligheder kommunen eller en almen boligorganisation har, hvis en borger afviser at fraflytte et ungetilbud, uagtet der er afgivet lovlig opsigelse fra udlejerens side. Hertil skal bemærkes, at det vurderes at fremgå med fornøden tydelighed af lovforslagets bemærkninger til ændringerne i almenlejeloven, at det er en forudsætning for,

at lejeren skal fraflytte, at lejeren både har modtaget en lovlig opsigelse, samt fået anvist en anden bolig. Er begge disse betingelser opfyldt, skal lejeren fraflytte ved opsigelsesvarslets udløb. Flytter lejeren ikke frivilligt, vil udsættelse af lejemålet – på samme vis som i alle andre tilfælde af opsigelser – i sidste ende kunne ske ved en fagedforretning. Der henvises i øvrigt til Børne- og Socialministeriets kommentar ovenfor i forhold til KL's og LOS' hørings svar herom.

I forhold til KL og FSD's ønske om at forslagets udvidede opsigelsesadgang i forhold til unge også bør omfatte andre, hvis behov ændrer sig, og FSD's henvisning til erfaringerne fra frikommuneforsøget herom, skal det bemærkes, at forslag om udvidet opsigelsesadgang i almene plejeboliger ikke indgår i den politiske aftale, som udmøntes med lovforslaget.

I forhold til DH's og LEV's anførte ønske om, at "i kommunen" udgår af den foreslåede bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde en borger, der fraflytter et botilbud målrettet unge, en anden passende bolig i kommunen, er ministeriet enig i, at det vil være hensigtsmæssigt at undlade "i kommunen", idet denne formulering bedre understøtter kommunernes mulighed for at tilbyde borgerne en passende anden bolig. Lovforslaget er derfor justeret, så "i kommunen" ikke længere indgår.

I forhold til Rådet for Socialt Udsattes bemærkninger om, at der kan være en risiko for, at der opstår flaskehalse, når beboere på botilbud målrettet unge fylder 35 år grundet kommuner har lange ventelister til botilbud, skal det bemærkes, at forslaget ikke ændre på kommunernes forsyningsansvar på området. Det indebærer, at det er kommunernes ansvar at sikre et udbud af almene plejeboliger eller botilbud efter servicelovens § 108 svarende til behovet herfor.

I forhold til Socialtilsyns Øst bemærkninger om, at forslaget åbner for muligheden af at etablere botilbud i almene plejeboliger, bemærkes, at forslaget ikke forrykker retsstillingen. Det vil således fortsat gælde, at boformer efter serviceloven ikke vil være omfattet af lejelovgivningen. Ligeledes lægges der heller ikke op til at ændre på reglerne om, at der ikke kan oprettes botilbud efter servicelovens §107 eller §108 i almene plejeboliger.

Det præciseres endvidere i forslagets bemærkninger, at målgruppen for boligerne vil være omfattet af bestemmelsen i § 4, stk. 1, nr. 3, i lov om socialtilsyn, hvorfor almene plejeboliger, der efter forslaget anvises til unge, skal godkendes af socialtilsynet.

Angående Danske Regioners ønske om, at der i forslaget åbnes for regionale driftsherre af ungetilbud på det almene plejeboligområde, kan det bemærkes, at i følge gældende regler kan regioner og kommuner indgå aftale om etablering af regionale almene plejeboliger. En etablering af regionale plejeboliger forudsætter, at de deltagende kommuner står for finansieringen af grundkapitalen til byggeriet. Ligeledes er det kommunen, der står for anvisningen af unge til boligerne. Som led i samarbejdet kan det aftales, at boligerne drives af regionen. Forslaget ændrer således ikke på muligheden for regionale driftsherre af regionale almene plejeboliger.

Hørings svarene om almene plejeboliger til unge under 35 år har givet anledning til, at forslagets § 5, nr. 2, ændres, således at "i kommunen" udgår. Hørings svarene giver derudover ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3.2.12. Kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene plejeboliger

KL, Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark og Ældre Sagen støtter forslaget.

FSD – Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark finder det positivt, at man med forslaget forsøger at ligestille beboere i botilbud i almene plejeboliger og botilbud efter servicelovens § 108. Men det er foreningens opfattelse, at baggrunden for forslaget bygger på en forkert præmis i principafgørelse 72-14 om kommunernes hjemmel til at afholde udgifterne i § 108 boliger. Det fremgår således af § 21 i bekendtgørelse om lejerettigheder til beboere i visse botilbud efter serviceloven, at kommunen kan rejse krav om erstatning over for borgere i botilbud efter servicelovens § 108.

Socialtilsyn Øst bemærker, at forslaget om dækning af skader ikke omfatter borgere i private botilbudslignende boformer med støtte efter § 85 i lov om social service, som ikke er etableret i almene boliger. Socialtilsyn Øst problematiserer, at retssikkerheden på dette område sikres for borgere i almene boliger men ikke for borgere i private botilbudslignende boformer på trods af, at borgere i private botilbudslignende boformer også har en lejekontrakt og kan blive mødt med samme type af krav, som borgere i almene boliger.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bemærkninger:

Ministeriet skal samlet hertil bemærke, at forslaget følger af aftale af 1. juni 2017 om kommunernes økonomi for 2018 mellem regeringen og KL om, at der skal gives mulighed for kommunal dækning af skader forvoldt af visse lejere i almene plejeboliger.

Da kommunen vurderer, om den pågældende person vil være omfattet af forslaget på baggrund af en konkret og individuel vurdering, vil forslaget i videst mulig omfang sidestille lejere i almene boliger med borgere i § 108 botilbud.

For så vidt angår bemærkningen om øgede økonomiske udgifter for kommunerne, bemærkes, at forslaget har været forhandlet med KL, og der er enighed om, at forslaget ikke medfører økonomiske konsekvenser for kommunerne.

Høringssvarene om kommunal dækning af skader forvoldt af lejere i almene plejeboliger har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

3.3. Øvrige bemærkninger

3.3.1. Anvendelse af stofseler

Dansk Selskab for Fysioterapi til Voksne med Udviklingshæmning foreslår, at der etableres hjemmel til at anvende stofseler som en del af omsorgen over for borgeren, dvs. uden krav om forudgående afgørelse fra kommunalbestyrelsen.

KL mener også, at de gældende regler om anvendelse af stofseler bør revideres.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Afrapporteringen fra serviceeftersynet af magtanvendelsesreglerne indeholdt en anbefaling om at lempe reglerne for anvendelse af stofseler. Anbefalingen blev behandlet under de politiske forhandlinger, men der kunne ikke findes politisk opbakning til at ændre reglerne om anvendelse af stofseler.

3.3.2. Aflåsning af genstande i borgerens bolig

KL bemærker, at lovforslaget ikke indeholder forslag om hjemmel til aflåsning af genstande i borgerens bolig. KL foreslår, at det undersøges nærmere, om det kan være nødvendigt at etablere en sådan hjemmel. KL henviser til Henriette Spenglers henvendelse til Social-, Indenrigs- og Børneudvalget af 14. november 2018 (SOU alm. del - bilag 54).

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Som det fremgår af børne- og socialministerens svar af 17. december 2018 på SOU alm. del spm. 139, var problematikken om aflåsning af genstande i borgernes bolig ikke en del af de politiske forhandlinger om magtanvendelse eller de politiske aftaler og indgår derfor ikke i lovforslaget. Under de politiske forhandlinger om magtanvendelse var der et stort fokus på beskyttelse af borgernes retssikkerhed, og der blev udvist tilbageholdenhed med at give kommunerne hjemmel til at foretage indgreb i borgernes selvbestemmelsesret. Da der vil være tale om et væsentligt indgreb i borgerens selvbestemmelsesret, vurderes det ikke, at en sådan hjemmel kan tages med i lovforslaget uden en ny politisk aftale herom.

3.3.3. Anvendelse af sengeheste

KL fremfører, at der bør etableres hjemmel til at anvende sengehest i borgers seng.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Ministeriet vurderer ikke, at anvendelse af sengehest for at forhindre, at borgeren falder ud af sengen om natten, er magtanvendelse, så længe borgeren kan komme ud af sengen, når vedkommende ønsker det. Der kan således anvendes sengeheste uden særskilt hjemmel hertil.

3.3.4. Adgang til borgerens bolig

Danske Regioner fremfører, at der bør etableres hjemmel til, at personalet kan låse sig ind i/gå ind i borgerens bolig i situationer, hvor dette vurderes påkrævet på trods af manglende samtykke fra borgeren.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Problematikken var ikke en del af de politiske forhandlinger om magtanvendelse eller de politiske aftaler og indgår derfor ikke i lovforslaget. Da der vil være tale om et væsentligt indgreb i borgerens selvbestemmelsesret, vurderes det ikke, at en sådan hjemmel kan tages med i lovforslaget uden en ny politisk aftale herom.

3.3.5. Optagelse i særlige botilbud

KL oplyser, at der ikke synes at være en faglig begrundelse for forskellen mellem de gældende regler i servicelovens § 129, stk. 1, om optagelse i særlige botilbud og den foreslåede § 136 f. **KL** foreslår, at reglerne ensrettes, så der ikke gælder forskellige regler på hhv. handicap- og demensområdet.

Ankestyrelsen påpeger, at det må være en fejl, at det ikke fremgår af bemærkningerne til den foreslåede § 136 f, at Ankestyrelsen fortsat er klageinstans i forhold til Familieretshusets afgørelser efter den foreslåede § 136 f, stk. 2.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

I forhold til det anførte om de foreslåede forskelle på hhv. handicap- og demensområdet, henvises til ministeriets bemærkninger i høringsnotatets afsnit 3.1.2.

For så vidt angår klageadgang til Ankestyrelsen over Familieretshusets afgørelse om flytning uden samtykke efter den foreslåede § 136 f, stk. 1, jf. den foreslåede § 136 f, stk. 3, er ministeriet, på baggrund af det i den eksterne høring anførte herom, blevet opmærksomt på, at der i lovforslaget mangler en række konsekvensrettelser som følge af, at de gældende bestemmelser i servicelovens § 129, stk. 2, 5 og 6, nyaffattes i den foreslåede § 136 f. Ministeriet har derfor foretaget de pågældende konsekvensrettelser i lovforslaget, således at

det bl.a. fremgår, at Familieretshusets afgørelser efter § 136 f kan påklages til Ankestyrelsen.